

Yeni Medyada Aktivist Halkla İlişkiler Taktikleri: LGBTI+ Temsili Bağlamında Kaos GL Derneği'nin Web Sitesinin İncelenmesi Örneği

İsmail Uğur Aksoy, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü

ORCID: 0000-0001-8530-8343

E-Posta: iuaksoy@ankara.edu.tr

Öz

Türkiye'deki kırılğan kamulardan birini, genellikle taban hareketi olarak ortaya çıkan LGBTI+ aktivizmi oluşturmaktadır. Türkiye'de LGBTI+ aktivizminin çeşitli demokratik ve kültürel talepleri olmakla birlikte ifade özgürlüğü ve ayrımcılıkla mücadele bu hareketin temel istemlerini oluşturmaktadır. Türkiye'de de LGBTI+ aktivizmi içinde ön plana çıkan Kaos GL Derneği, kurumsal web sitesiyle ve Kaos GL Dergisi aracılığıyla düzenli olarak içerik üreten aktivizm temelli bir örgütü teşkil etmektedir. Bu çalışmada Kaos GL Derneği'nin örneklem olarak seçilmesindeki temel saik, Türkiye'nin ilk resmi LGBTI+ derneği olarak tescillenmesi, bu hareket içindeki en fazla sosyal medya takipçisine sahip olması ve web sitesi aracılığıyla LGBTI+ aktivizminin taleplerini görünür kılmasıdır. Toplumsal değişimi önceleyen, kitleleri mobilize eden, kamuoyunu etkileyen, sınırlı maddi olanaklarla çalışan ve verili iktidar ilişkilerine meydan okuyan Kaos GL Derneği'nin LGBTI+ aktivizmi bakımından ortaya koyduğu aktivist halkla ilişkiler taktiklerinde yeni medya mecrası olarak web sitesinin ve sosyal medya mecrasının fonksiyonelliğini analiz etmek çalışmanın temel amacını imlemektedir. Çalışmanın kuramsal altyapısını aktivist halkla ilişkiler oluşturmaktadır. Baskın konfigürasyonlara itiraz eden, verili üretim ilişkilerini ve iktidar örüntülerini ortadan kaldırmaya çalışan ve kırılğan kamuların taleplerini önceleyen aktivist halkla ilişkiler, Türkçe yazında genellikle teorik çerçevede tartışılmıştır. Aktivist halkla ilişkilerin teorik düzlemde değil, iletişimsel bir taktik olarak LGBTI+ aktivizmi açısından çözümlenmesi çalışmanın bu alana katkısını göstermektedir. Metodolojik düzlemde nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimleyici analiz tekniğiyle Kaos GL Derneği'nin web sitesi ve Instagram mecrası incelenmiştir. Çalışmanın yaslandığı bilgi kuramını yorumlayıcı epistemoloji teşkil etmektedir. Yeni medyanın, LGBTI+ aktivizminin taleplerini iletmek açısından potansiyel eşitleyici olma gizilgücünü irdelemek ile Kaos GL Derneği'nin web sitesinin ve sosyal medyasının bir aktivist halkla ilişkiler taktiği olarak fonksiyonelliğini sorgulamak bu çalışmanın iki temel araştırma sorusunu meydana getirmektedir. Kaos GL Derneği'nin web sitesi ve Instagram mecrası üzerinden düzenli olarak içerik üretiminde bulunduğu, LGBTI+ var oluşunu görünür kıldığı, LGBTI+ topluluklarının sorunlarını, taleplerini ve faaliyetlerini tanıttığı ve diğer olumsuz kamularla talepleri ortaklaştıracak bir eklemlenme stratejisi izlediği çalışmanın bulgularını içermektedir. Sonuç olarak Kaos GL Derneği'nin web sitesinin ve sosyal medyasının LGBTI+ aktivizminin temel demokratik istemlerinden olan ifade özgürlüğü ve ayrımcılıkla mücadele bağlamında potansiyel bir eşitleyici olduğu ve ayrımcılığa karşı işlevsellik içeren öncü bir mecra olduğu bu çalışmada ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: LGBTI+ Aktivizmi, Kaos GL, Aktivist Halkla İlişkiler, Yeni Medya, Web Sitesi.

Activist Public Relations Tactics in New Media: The Case of Analyzing the Website of Kaos GL Association in the Context of LGBTI+ Representation

Abstract

One of the fragile publics in Turkey is LGBTI+ activism, which generally emerges as a grassroots movement. While LGBTI+ activism in Turkey has various democratic and cultural demands, freedom of expression and the fight against discrimination form the core demands of this movement. The Kaos GL Association, which stands out within LGBTI+ activism in Turkey, is an activism-based organization that regularly produces content through its institutional website and Kaos GL Magazine. The main reason for selecting KAOS GL Association as the sample in this study is that it is registered as Turkey's first official LGBTI+ association, has the largest number of social media followers within this movement, and makes the demands of LGBTI+ activism visible through its website. The rationale behind this study is to examine the functionality of new media for activists who prioritize social change, mobilize masses, and influence public opinion. The primary objective of this study is to analyze the functionality of websites as a new media platform in the activist public relations tactics employed by the Kaos GL Association, which operates with limited financial resources and challenges existing power structures, in the context of LGBTI+ activism. The theoretical foundation of this study is formed by activist public relations. Activist public relations, which challenges dominant configurations, seeks to eliminate existing production relations and power structures, and prioritizes the demands of vulnerable publics, has generally been discussed in Turkish literature within a theoretical framework. The fact that activist public relations is analyzed not on a theoretical level but as a communicative tactic in terms of LGBTI+ activism demonstrates the contribution of this study to the field. Using the descriptive analysis technique, one of the qualitative research methods at the methodological level, the Kaos GL Association's website and Instagram platform were examined. The two main research questions of this study are to examine the potential equalizing power of new media in terms of communicating the demands of LGBTI+ activism and to question the functionality of the Kaos GL Association's website as an activist public relations tactic. The findings of the study include that Kaos GL Association regularly produces content through its website and Instagram platform, makes LGBTI+ existence visible, introduces the issues, demands, and activities of LGBTI+ communities, and follows a linkage strategy that will align its demands with other social movements. This study demonstrates that the Kaos GL Association's website has the potential to be an equalizer in the context of freedom of expression and the fight against discrimination, which are fundamental democratic demands of LGBTI+ activism, and that it is a pioneering medium with a functional role in combating discrimination.

Keywords: LGBTI+ Activism, Kaos GL, Activist Public Relations, New Media, Website.

Giriş

Kırılgnlık ve kırılgn grupları tanımlamak kolay değildir; çünkü kırılgnlık karmaşık ve çok boyutlu bir kavramdır ve farklı disiplinlerde gerek evrensel gerekse özel anlamlarda kullanılmaktadır, aynı zamanda farklı perspektiflerde incelenmektedir (Limante ve Tereskinas, 2022). Bu çalışmada¹ kırılgn kamu ifadesi Türkiye'deki verili üretim ilişkileri ve var olan iktidar örüntüleri içerisinde çeşitli tahakküm ilişkilerine maruz kalan emekçileri, farklı etnik kökenleri, kadınları, LGBTI+ toplulukları, göçmenleri, engellileri vb. toplumsal grupları içerecek şekilde kullanılmıştır. Nitekim Türkiye'deki kırılgn kamulardan biri olan LGBTI+ hareketi, anayasal düzlemde tanınma başta olmak üzere ifade özgürlüğü ve ayrımcılıkla mücadele için sivil toplum alanında aktivizm temelli örgütlenen taban hareketlerinden birini oluşturmaktadır. Tarihsel kökleri 1990'lı yıllara yaslanan, Türkiye'nin ilk resmi LGBTI+ derneğı olarak bilinen, kurumsal web sitesi ve sosyal medya hesapları üzerinden içerik üreten ve Kaos GL Dergisi aracılığıyla süreli yayımcılık faaliyetlerinde bulunan Kaos GL Derneğı, bütün bu özellikleri nedeniyle Türkiye'deki LGBTI+ aktivizmi içinde ön plana çıkmaktadır. Baskın konfigürasyonlara, verili üretim ilişkilerine ve var olan iktidar örüntülerine karşı kısıtlı bir bütçeyle faaliyet yürüten Kaos GL Derneğı'nin LGBTI+ temsili için geliştirdiğı aktivist halkla ilişkiler taktiklerinde web sitesinin ve Instagram mecrasının işlevselliğini incelemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Cinsiyet kimliğı ve cinsel yönelim açısından heteronormatif ilişkilere meydan okuyarak sosyal değışimi amaçlayan, geniş kitleleri harekete geçiren, politik karar alma süreçlerini ve kamuoyunu etkilemeye çalışan LGBTI+ aktivistleri bakımından yeni medyanın fonksiyonel olduğı iddiası çalışmanın sorunsalını oluşturmaktadır. Bu kapsamda, çalışmanın teorik çerçevesini aktivist halkla ilişkiler teşkil etmektedir. Aktivist halkla ilişkiler, Türkçe literatürde genellikle kuramsal düzlemde incelenmiştir (Gölal Şahin, 2021; Karaaslan Şanlı ve Bozkurt, 2022; Karaaslan Şanlı ve Bozkurt, 2023). Teorik çalışmalara ilaveten Türkçe yazında aktivist halkla ilişkileri iletişimsel düzlemde sosyal medya mecrası (Ateş, 2024) ve hikâye anlatıcılığı (Ateş, 2024; Artan Özoran ve Mermer Üzümlü, 2024) üzerinden analiz eden iki çalışmaya da rastlanılmıştır.

Aktivist halkla ilişkilerin kuramsal değil, iletişimsel bir taktik olarak Türkiye'deki LGBTI+ aktivizmi bağlamında analiz edilmesi bu çalışmanın yazına katkısını ortaya çıkarmaktadır. Metodolojik düzlemde nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimleyici analiz tekniğıyle Kaos GL Derneğı'nin kurumsal web sitesi ve Instagram mecrası incelenmiştir. Türkiye'de LGBTI+ aktivizmi bağlamında çok sayıda taban örgütü bulunmakla birlikte

Türkiye'deki ilk LGBTI+ derneği olması, resmî web sitesi bulunması ve LGBTI+ aktivizmi içinde geniş bir sosyal medya takipçi ağına sahip olması nedeniyle çalışmanın örneklemini Kaos GL Derneği teşkil etmektedir. Bu bağlamda ilkin Türkiye'deki LGBTI+ aktivizminin düşünsel patikaları betimlenmiş, daha sonra çalışmanın kuramsal altyapısını imleyen aktivist halkla ilişkilere ve onun yeni medyaya olan simbiyotik bağına odaklanılmıştır.

Türkiye'de LGBTI+ Aktivizminin Talep ve Sorunlarını Anlamak

Türkiye'de LGBTI+ hareketinin iktidar partisinin oluşturduğu sağ-muhafazakâr koalisyonla antagonizma üzerinden karşı karşıya geldiği dikkate alındığında Türkiye'de LGBTI+ topluluğu, 1990'lardan beri örgütlenme ve onur yürüyüşleri aracılığıyla aktivizm temelli bir araya gelme ve tanınma taleplerini iletmektedir (Kılıç, 2023: 731-732). Aktivizm temelli taban yapılanmalarına sahip olan bu LGBTI+ toplulukları, eşitsizlik, cinsiyetçilik, adaletsizlik ve ayrımcılığa karşı örgütlenmiş; bilgi, toplumsal değer ve politika inşa eden bütüncül bir bakış açısıyla savaşımlar yürütmüş; düşüncelerini ve taleplerini barışçıl bir şekilde gösteren örgütler olarak Türkiye'de demokrasi, anayasal tanınma ve insan hakları temelinde var olmaya çalışmıştır (Köylü, 2022: 32). Ancak Türkiye'de LGBTI+ aktivizmine yönelik ayrımcılığı kanunen engelleyen ve müsavatçılığı teşvik eden bir kanun ve mevzuatın noksanlığı nedeniyle bu topluluklar istihdam, mal ve hizmetlere erişim, eğitim, sağlık, seyahat ve barınma özgürlüğü gibi temel insan haklarına ulaşma açısından yasal düzlemde korumasız durumdadır (Kaos GL Dergisi, 2023: 23). Nitekim Türkiye'de LGBTI+ topluluklarını gözetecek anayasal maddelerin bulunmaması, bu toplulukların demokratik istemlerinden birinin anayasal düzlemde tanınma olduğunu imlemektedir; zira LGBTI+ aktivistlerinin maruz kaldığı ayrımcılık, cinsiyetçilik, nefret söylemi ve nefret suçlarının özünü de bu kanuni eksiklikler oluşturmaktadır (Aksoy, 2025a: 157).

Bu bağlamda 2020'den beri LGBTI+ bireylerine yönelik nefret söylemleri yaygınlaşmış, bu gruplar sıkça hedef gösterilmiş, LGBTI+ topluluklarının ifade özgürlüğü göz ardı edilmiş, gökkuşağı bayrağı başta olmak üzere bu toplulukları temsil eden sembol ve simgelere ceza suuşturmaları açılmış, 2021'den itibaren ise LGBTI+ aktivistlerinin kati surette toplantı ve gösteri haklarını kullanamadıkları belirtilmiştir (Güzel, 2023: 30-31). LGBTI+ aktivizmine yönelik var olan bu insan hakları ihlalleri, geleneksel medya, sosyal ağlar, politik kampanyalar ve gündelik yaşam pratiklerinde de bir dışavurum halinde kendini göstermiştir. Kaos GL Derneği'nin 2013'ten beri medyadaki LGBTI+ temsilini takip ettiğine değinen Tar (2023: 35), 2017'den

2022 yılına değin LGBTI+ temsili çerçevesinde ortaya konulan haber sayısında nicel bir artış olmasına rağmen bu artışın LGBTI+ temsili olumlu yönde etkilemediğini, medyadaki LGBTI+ temsiliinde ayrımcılık ve nefret söyleminin hâlâ başat bir yer teşkil ettiğini ifade etmektedir. Türkiye'deki LGBTI+ bireylere yönelik dijital eşitsizlikleri ve şiddeti araştıran *LGBTI+'lara Dijital Şiddet Araştırması: Bir Anda* raporuna bakıldığında çevrim içi mecralarda LGBTI+'lara yönelik şiddetin hakaretimiz ifadelerle başladığı, tehdit, şantaj, şahsi bilgilerin izinsiz paylaşılması ve nefret kampanyalarıyla devam ettiği daha sonrasında dijital şiddetin sanal ortamlarla sınırlı kalmayıp fiziksel şiddete dönüştüğü vurgulanmaktadır (Kaos GL Dergisi, 2023: 23-24). Politik kampanyalar açısından değerlendirildiğinde de özellikle 14 Mayıs 2023 seçimleri öncesi iktidar bloğunun LGBTI+ karşıtlığını sıkça kullandığı, bu grupları hedef gösterdiği ve LGBTI+ toplulukları üzerinden nefret söylemi geliştirdiği saptanmıştır (Aksoy, 2024). Gündelik yaşam pratiklerine göz atıldığında Türkiye'de özellikle son senelerde LGBTI+ bireylere ilişkin süregelen sistematik ayrımcılık, nefret söylemi ve nefret suçları, onur yürüyüşü etkinliklerine yönelik toplu ve süresiz yasaklar, gökkuşuğı bayrağının suç ögesi olarak konumlandırılması ve bu grupları hedef gösteren beyanların emsali görülmemiş bir düzeye ulaştığı öne sürülmektedir (Molu, 2021: 52). Kent hayatı üzerinden bakıldığında da LGBTI+ bireylerin belediye hizmetlerine erişilebilirliği, bu gruplar içinde fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalanların belirlenmesi, koruma altına alınması ve destekleyici hizmetlerin sunulması, LGBTI+'lerin yerel siyasete eşit katılımının teşvik edilmesi, barınma ve ulaşım imkânlarının artırılması, kent hizmetlerinde ayrımcılığın önüne geçilmesi ve kamusal alanların tüm bireylerce özgür ve güvenli bir biçimde kullanımı, LGBTI+ var oluşların görünürlük, saygı ve itibar görme haklarının güvence altına alınması önem oluşturmaktadır (Akduran, 2021: 30-31).

Tüm bunlara ilaveten toplumsal cinsiyet eşitliğini önceleyen ve LGBTI+ bireyleri için yasal güvence teşkil eden İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması ve sözleşmeden çıkma gerekçesi olarak da bu toplulukların gösterilmesi LGBTI+ aktivizmi açısından olumsuz bir durumu inşa etmiştir (Güzel, 2024: 53). Dolayısıyla şiddetsiz ve güvenli ortamlar inşa etmek, hak temelli örgütlenen sivil toplum kuruluşları ve aktivist oluşumlar için bir hayli önem oluşturmaktadır; zira "kırılğan" kamularda güvenli alanlar, şiddetsiz iletişim ve etkileşim kanalları üzerine düşünmek ve bu bağlamda uygulamalar geliştirmek elzemdir (Kasap, 2022: 46). Nitekim Türkiye'deki LGBTI+ topluluğunun aktivist faaliyetler yürütmek için dijital mecraları kullanmasının tarihsel gelişimi 1990'lara değin uzanmakta, yeni

medya, “ana akım olmayan toplumsal cinsiyet kimliklerine ve/veya cinsel yönelimlere sahip izole bireylerin birbirleriyle bağlantı kurarak topluluklar oluşturabilmelerini sağlayan” bir mecra haline gelmektedir (Kılıç, 2023: 741). Diğer bir ifadeyle Türkiye’de LGBTI+ aktivizmini oluşturan topluluklar sosyal medya platformlarına ilaveten internet teknolojisi alanında da aktiftir (Çalışkan, 2021: 1447). Bu kapsamda çalışmanın teorik altyapısını oluşturan aktivist halkla ilişkiler ve yeni medya arasındaki ortak-yaşar ilişki, Türkiye’de LGBTI+ aktivizmi çerçevesinde tartışılmıştır.

İhmal Edilmiş Bir Alan: Aktivist Halkla İlişkiler

Halkla ilişkiler akademisyenlerinin uzun zamandır aktivist kamuları açıklama mücadelesi verdiğiğine değinen Curtin (2016: 19), alandaki çoğu bilim insanının aktivizme örgütsel bir perspektiften baktığına, dolayısıyla aktivistleri, denetlenmesi ve sınırlandırılması gereken ve istenmeyen dış kamular olarak nitelendirdiğine vurgu yapmaktadır. Türkiye’de kısıtlanan ve kontrol edilmek istenen LGBTI+ grupları (Aksoy, 2025a), politik alanların gitgide ulaşılmaz hale gelmesiyle dijital platformlarda aktivist eylemlerini görünür kılmaya çalışmaktadır (Kılıç, 2023: 732). Bu duruma koşut şekilde aktivistlerin, örgütlerin ilgilenmek zorunda olduğu kamular arasında bulunduğu dikkat çeken Coombs ve Holladay (2012: 882), marjinalleştirilen ve örgütlerden daha az güce sahip olan aktivistlerin, örgütleri değiştirmek için halkla ilişkiler pratikleri üzerinden güç ve ikna tekniklerini kullandığını belirtmektedir. Örneğin Kaos GL Derneği tarafından düzenli olarak çıkarılan Kaos GL Dergisi, yayımlandığı ilk günden itibaren heteronormatif düzene, baskılara ve eşitsizliklere karşı ses yükseltmiş, LGBTI+ var oluşlarını inkâr eden dilsel pratiklere ve ideolojilere yönelik alternatif bir hak savunuculuğunun olası olduğunu göstermiştir (Kaos GL Dergisi, 2021).

Güçlü bir toplumsal etmen olarak aktivizmi tanımlayan Ciszek (2018: 204) de kamuoyunu şekillendirmek ve politikaları etkilemek için stratejik iletişim araçlarına başvuran aktivistlerin, tarihsel anlatı içinde halkla ilişkiler gereksinimini tetikleyen ve örgütsel amaçlara ulaşmaya ket vuran engeller olarak görüldüğüne işaret etmektedir. Nitekim değişimi uygulamak veya direnmek için mobilize olan geniş ilişkiler ağına sahip aktivist kamular, halkla ilişkiler yazınındaki son zamanlara kadar örgütsel amaçlara bir tehdit olarak konumlandırılmış ve biz/onlar perspektifi üzerinden çerçevelenerek mücadele edilmesi gereken engeller olarak gösterilmiştir (Mules, 2019: 19). Bu bağlamda LGBTI+ toplulukları siyasal iktidar tarafından özellikle 14 Mayıs 2023 genel seçimlerinde biz/onlar karşıtlığıyla çerçevelenmiş, iktidar bloğu seçim kampanyası boyunca bu grupları hedef gösteren politik konuşmalar

gerçekleştirmiştir (Aksoy, 2024). Aktivistler, bir örgütü sorumsuzluk ya da göz ardı etmeyle ifşa ederek örgütün itibarına gözdağı verirse örgüt yöneticileri aktivistlere daha fazla dikkat vermek mecburiyetinde kalmaktadır (Coombs ve Holladay, 2012: 885). Dolayısıyla aktivist oluşumların halkla ilişkiler açısından önemli olduğunu; zira aktivist grupların muazzam bir iletişim ve ilişki inşa etme potansiyeline sahip olduğunu belirten Taylor vd. (2001: 264), sınırlı bütçeyle çalışan birçok aktivist grubun kamulara ulaşmak noktasında halkla ilişkilere başvurduğuna değinmektedir. Örneğin Türkiye’de LGBTI+ hareketi 2000’lerden itibaren kaynak inşa etme çabaları kapsamında ulusal ve uluslararası projeler üretmeye, kurumsallaşmaya, gönüllü katkılarla Kaos Kültür Merkezi ve Kaos GL Dergisi’ni sürdürülebilir kılmaya çalışmış; ancak Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne (AB) giriş sürecinin tıkanması, kamuya yapılan yatırımların azalması, anti demokratik politikaların artması, Suriye krizi, gitgide artan göç meselesi nedeniyle Türkiye’de LGBTI+ haklarının ve kaynak kullanımının daha fazla risk içerdiği ortaya çıkmıştır (Güner, 2022: 53).

Aktivistlerin farkındalık ve destek kazanmak için stratejik iletişim açısından halkla ilişkileri kullandığına değinen Ciszek (2017: 810), buna rağmen geleneksel olarak aktivizmin, halkla ilişkiler disiplini ve uygulamalarının bir unsuru olarak dikkate alınmadığını ifade etmektedir. İşlevselci bakış açısında aktivistlerin, örgütün istikametini bulmasının önündeki bir engel olarak görüldüğüne değinen Ciszek (2015: 448), özellikle mükemmellik yaklaşımıyla bu perspektifin somutlaştığına ve halkla ilişkiler alanında daha fazla araştırmaya öncülük ettiğine değinmektedir. Mükemmellik altyapısı içinde aktivizm, örgütlerin halkla ilişkiler uygulamalarını geliştirebilir; çünkü örgütler aktivist misillemeyle karşı karşıya kaldığı zaman iki yönlü simetrik iletişimi uygulayabilir (Ciszek, 2015: 450). Halkla ilişkiler uygulayıcıları açısından da mükemmellik yaklaşımı; kamularla karşılıklı anlayışın geliştirilmesi, aktivist kamular dâhil olmak üzere mutabakat arayışına girilmesi ve kazan-kazan (win-win) çözümü bakımından aktivist kamularla uzlaşma ve anlaşmaya ulaşmak anlamına gelmektedir (Mules, 2019: 20). Yani iş birliği, uzlaşma ve müzakere kavramları üzerinden tanımlanan mükemmellik yaklaşımında, aktivizmin, halkla ilişkiler pratiği açısından örgütleri mükemmelliğe doğru sevk ettiği varsayılmaktadır (Ciszek, 2015: 450). Ancak mükemmellik yaklaşımının yazındaki tipik eleştirilerine bakıldığında, aktivist grupların çok az kaynağa ve sonuç olarak örgütlerden daha az güce sahip olduğu için örgütlerin aktivist oluşumlarla uzlaşmayı ihmal ettiği ve güçsüz kamuları göz ardı ettiği iddia edilmektedir (Curtin, 2016: 20). Bu doğrultuda düşünülecek olunursa mükemmellik yaklaşımının

halkla ilişkiler pratikleri açısından örgütlerle kamular arasındaki güç/iktidar farklılıklarını dikkate almadığı görülmektedir. Gower (2009: 34) de iktidara hiç değinmeden örgütlerin ve kamuların eşit güce sahip olduğunu, diğer bir ifadeyle ikisinin de kamusal söylemde kendilerini temsil etme noktasında eşit becerilere sahip oldukları yönündeki mükemmellik varsayımının halkla ilişkiler yazınında postmodernistler, eleştirel kuramcılar ve uluslararası araştırmacılar nezdinde eleştirildiğini ileri sürmektedir.

Türkiye’de de temsil edilme ve finansal kaynak kullanımı bakımından LGBTI+ aktivizminin verili üretim ve iktidar ilişkilerine karşı yürüttüğü savaşımında eşit güce sahip olmadığı söylenilebilir. Eleştirel düşünürlerin, iktidarın halkla ilişkiler aracılığıyla sembolik ve söylemsel olarak nasıl konumlandırıldığına odaklandığını imleyen Ciszek (2015: 451) mükemmellik yaklaşımının toplumsal değişim ve direnç noktaları üzerinden halkla ilişkiler ve aktivizmin gelişimini ihmal ettiğini ve eleştirel kuramcılarının halkla ilişkiler pratiklerinde iktidarın rolüne vurgu yaptığını belirtmektedir. Nitekim eleştirel yaklaşımlar, halkla ilişkilerin egemen tarihsel anlatısı içindeki teorik ve pratik açmazları eleştirerek alanı; iktidar, söylem, ideoloji ve kamuların farklılaşan talep ve beklentileri üzerinden yeniden yorumlaması açısından halkla ilişkiler alanıyla aktivizm arasındaki süregelen ilişki içinde farklı düşünsel patikalar açma potansiyeline sahiptir. Aktivizm olarak halkla ilişkilerin az ilgi görmesini, halkla ilişkilerin toplumdaki egemenlik ve üst anlatıların bir parçası olduğuna dair teorileri kanıtladığına değinen Holtzhausen (2000: 99) de aktivistlerin demokrasinin gerçek sesi olmasına karşın çoğu zaman hükümet düşmanı olarak serimlendiğine dikkat çekmektedir. Postmodern yaklaşımın halkla ilişkiler uygulayıcılarının deneyimlerine alternatif bir perspektif kazandırdığına vurgu yapan Holtzhausen ve Voto (2009: 60), aktivizm açısından halkla ilişkiler uygulayıcılarının değişim faktörü olacağını, halkla ilişkiler uygulamalarını daha etik hale getireceğini, örgütün vicdanı olarak hizmet edeceğini ve örgütle ilişkilerinde güçsüz kamulara ses vereceğini belirtmektedir. Çeşitliliği ve farklılığı esas alan postmodernizm, salt halkla ilişkilerde alternatif düşünme formlarını sağlamaz, ayrıca birtakım modernist halkla ilişkiler beklentilerine itiraz ederek halkla ilişkilere, kültürel kimlik ve sesleri anlamlandırmaya imkân tanıyan yeni boyutlar katmaktadır (Pal ve Dutta, 2009: 183-184). Bu doğrultuda toplumların dönüştüğü, halkla ilişkiler açısından kamuların çok ırklı ve çok dilli hale geldiği bir süreçte postmodernizm, halkla ilişkilerin politik rolünü açığa çıkarmakta ve halkla ilişkilerin insanlar üzerinde kontrol sağlayan ideoloji ve iktidar yapılarını idame ettirmedeki suç ortaklığını deşifre etmektedir (Holtzhausen, 2000: 101). Halkla ilişkilerin politik doğasına yönelik böyle bir postmodern

kavrayış, aktivistler olarak halkla ilişkiler uygulayıcılarının örgütsel güç yapılarına ve otoritelere direneceğini imlemektedir (Holtzhausen ve Voto, 2009: 61). Bir başka ifadeyle söylem inşacısı ve aktivist olarak halkla ilişkiler uygulayıcıları, örgüt içerisindeki kırılan kamuların karşı karşıya kaldığı tahakküm ve tabiiyet ilişkilerini ortaya çıkarabilir ve örgütün iç ve dış kamularıyla yürüttüğü iletişim ve ilişki pratiğini daha etik ve profesyonel bir sürece dönüştürebilir (Aksoy, 2025b: 9). Dolayısıyla iletişim kurma ve organize etme becerisiyle halkla ilişkiler uygulayıcıları; ittifak politikalarının kurulmasına katkı sağlayabilir, muhtelif azınlık gruplar ya da marjinal oluşumlara yardım ederek ideolojik tahakküm meselelerini açığa çıkarabilir, aktivistler olarak halkla ilişkiler uygulayıcıları toplumsal değişim için güçlü bir kuvveti serbest bırakabilir (Holtzhausen, 2000: 102).

Bu bağlamda Kaos GL Derneği de Türkiye’de LGBTI+ aktivizmini kısıtlayan, bastıran ve LGBTI+ var oluşları yok sayan ayrımcı ve ötekileştirici söylemleri gerek kurumsal web sitesi gerek sosyal medya platformları gerekse süreli yayıncılık faaliyetleriyle deşifre etmekte ve bilhassa web sitesi aracılığıyla LGBTI+ topluluklarına yönelik aktivist halkla ilişkiler faaliyetlerine başvurmaktadır. Özetle halkla ilişkiler ve aktivizm arasındaki uzun erimli, dinamik, devingen ve çok boyutlu ilişkinin evrensel ve standart bir tarihsel anlatısını inşa etmek güçtür. Günümüzde de yeni iletişim teknolojilerinde meydana gelen muazzam gelişmeler aktivizm ve halkla ilişkiler arasındaki çok katmanlı ilişkiyi yorumlamak açısından kilit bir öneme sahiptir. Dolayısıyla Türkiye’deki LGBTI+ aktivizmi ve aktivist halkla ilişkiler arasındaki süregelen ilişkiyi anlamlandırmak açısından geleneksel medyanın sınırlılıklarını ve açmazlarını ortadan kaldırma gizilgücü olan yeni medyaya değinme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Yeni Medya Dolayımı Aktivist Halkla İlişkiler

Yeni medya kamuların mesajlarını iletmek ve meseleler söz konusu olduğunda kamu desteğini inşa etmek için aktivist örgütlerin en iyi iletişim kanallarından birini oluşturmaktadır (Taylor vd., 2001: 264). Aktivistlerin strateji ve taktiklerini dönüştürmek için yeni medyanın taşıdığı potansiyele değinen Ciszek (2018: 204) de dünyadaki aktivistlerin kamularla iletişim kurmak için çevrim içi medyayı nasıl kullandığını, kolektif eylemi nasıl mobilize ettiğini, medyayı nasıl etkilediğini ve kampanyaları nasıl yerine getirdiğinin araştırıldığını imlemektedir. Yeni medyayla birlikte aktivizmin küresel bir görüngü haline geldiği belirtilerek internet aracılığıyla aktivist grupların daha hızlı organize olduğu, güçlü hale geldikleri, dünya çapında aktivistlerin baskı kurmasını sağladığı ve aktivistlerin iletilerini yeni

medya üzerinden yaydığı vurgulanmaktadır (Wakefield, 2009: 106-107). Aktivistlerin kaynaklarının çoğu zaman sınırlı olduğu dikkate alındığında aktivistler, sorunlarını çözmek için yeni, düşük maliyetli yollar bulmak maksadıyla daha fazla yaratıcı olmak mecburiyetinde kalmaktadır (Mules, 2019: 19). Dolayısıyla aktivist örgütler için potansiyel bir eşitleyici olarak tanımlanan yeni medya, aktivist örgütlerin çabalarını büyütebilen ve diğer benzer düşünen paydaşlarla bağlantı yaratabilen doğrudan ve kontrol edilebilir iletişim kanalları sunmaktadır (Taylor vd., 2001: 264). Aktivist oluşumların çoğu, hareketliliğin maliyetlerini düşüren ve politik aktivizmin yayılmasını teşvik eden mobil telefonlar, sosyal medya mecraları, bloglar ve bilgi iletişim teknolojilerini kullanmaktadır (Durso vd., 2018: 207). İnternet ve web sitesi yönetimi aracılığıyla alternatif medya üretmekteki yeteneklerin artık kitle iletişim okullarında eğitilen insanların imtiyazı olmaktan çıktığına değinen Holtzhausen (2000: 103) de aktivistlerin küçük/niş medya kullanımıyla kendi seslerini duyurmakta uzman olduklarını ifade etmektedir.

Aktivistlerin kamularıyla iletişim kurmak ve yanıt vermek için kullanılması beklenen başlıca kaynaklardan birinin web siteleri olduğu ileri sürülerek genellikle aktivist web sitelerinin diyalojik araştırmalar için iki temel iletişim patikası sağladığı belirtilmiş ve web sitelerinin ilkin kamulara bilgi sağlamanın etik ve pratik bir aracı olduğu, ikinci olarak da gerekli kaynakları mobilize ettiği vurgulanmıştır (Sommerfeldt vd., 2012). Yani aktivist örgütler, kamularla bütünleşmek için web sitelerini kullanmış, geri bildirimini teşvik etmiş ve kamuların bilgi ihtiyacını karşılamıştır (Taylor vd., 2001). Web sitelerine ilaveten halkla ilişkiler açısından sosyal medyadaki araştırmaların merkezi bir inceleme konusunu oluşturduğunu belirten Ciszek (2016: 315), halkla ilişkiler akademisyenlerinin sosyal medyanın aynı anda her yerde bulunma özelliğini tanıdığını ve aktivistler için sosyal medyanın güç dengesini değiştirmek, direniş araçları olarak işlev görmek ve iletişim için alternatif mecralar oluşturmak gibi iyi etkiler üzerinden kullanıldığını vurgulamaktadır. Günümüzde birçok toplumsal hareketin örgütlenme aracı olarak sosyal medyayı seçtiği dikkate alındığında, sosyal medya salt yeniliği, kullanım rahatlığı, yaygınlığı ve hızı bakımından değil, ayrıca toplumsal hareketler açısından da önemli bir mecra olarak ortaya çıkmakta ve bu anlamda birbirine bağlı dayanışma içindeki sanal grupların inşa ettiği siber kültür, aktivist ve alternatif medyanın son dalgası olarak kabul görmektedir (Aydemir, 2020: 126-127). Geleneksel medyaya nazaran düşük maliyetli ve kontrol edilmesi görece daha zor olan bir iletişim mecrası olarak yeni medya, liberal politik ve toplumsal örgütlenme içinde talep ve

beklentilerinin yeterince temsil edilmediğini iddia eden LGBTI+ aktivizmi açısından alternatif bir mecra olma gizilgücünü oluşturmaktadır. Ancak LGBTI+ gruplarının seslerini duyurmalarına olanak sağlayan yeni medyaya yönelik literatürde karamsar argümanlar da bulunmaktadır. Talep ve beklentilerini politik karar vericilere aktarmak isteyen LGBTI+ aktivistleri için yeni medyanın içerdiği birtakım sınırlılıklar ve kısıtlamalar bulunmaktadır. Yeni medyaya olumsuz açıdan bakanlar bu mecranın da bir ekonomi politiği olduğunu, dijital okuryazarlık becerisi gerektirdiğini, internetin evrensel düzeyde erişilebilir olmadığını, yankı odaları veya filtre balonları nedeniyle kamuların düşüncelerini eleştirel bir ortamda dile getiremediğini, denetim ve gözetim işlevi gördüğünü ve toplumsal düzlemdeki eşitsizlikleri yeniden ürettiğini savlamaktadır (Aksoy, 2022: 487-488). Yeni medyanın ortaya çıkardığı dinamik, katılımcı, çok aktörlü demokratik politik kültüre iyimser değil, kötümser bir açıdan bakanlar bu çerçevede, yeni medyanın dezenformasyona, manipülasyona ve yalan habere kapı araladığına dair pesimist senaryolar çizmektedir (Özçetin, 2022: 22-23). Yeni medyaya eleştirel yaklaşımlar, bilgisayar dolayimli iletişimin toplumsallığın kaybına yol açacağını, mahremiyetin ve entelektüel yeterliğin kaybolması tehlikesiyle karşılaşılacağını ve bilhassa yeni medyanın bir eşitsizlik ortamı olarak dijital bölünmeyi artıracığını ileri sürmektedir (Keskin, 2021: 466). Yine de aktivist kamular, kendilerini güçlendirmek ve onlara karşı savaşan örgütleri güçsüzleştirmek için yeni medyayı kullanmakta ve yeni medya, egemen söylemlere meydan okunan karşıt bir kamusal alan olabilir veya ortaya çıkmakta olan çoklu rekabet ve çatışan perspektifler için bir platform sağlayabilir (Ciszek, 2016: 315).

Bu bağlamda yeni medyanın hem farklı aktivist oluşumlar hem de LGBTI+ aktivizmi tarafından etkin kullanımına değinme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Türkiye’de 18 yaş ve üzeri 454 bireyin çevrim içi bir anket aracılığıyla katıldığı nicel bir analizde, LGBTI+ bireylerin cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimleri üzerinden sosyal hayattan dışlandığı ve alternatif bir mecra olarak sosyal medyaya yöneldiği ve özellikle bilgiye ulaşma, toplumsallaşma ve aktivizm açısından sosyal ağları kullandığı ortaya konulmuştur (Karataş, 2021). Bir başka çalışmada ise toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin günümüzde yaygınlaştığına değinilerek kadınlar hareketinin, feminist grupların ve LGBTI+ toplulukların toplumsal cinsiyete dair farkındalık oluşturmak, savunuculuk yapmak ve toplumsal cinsiyete yaslanan şiddete karşı dijital aktivizm üzerinden direniş oluşturmak için yeni medyayı aktif olarak kullandığı belirtilmektedir (Aliefendioğlu, 2025). Bilgi toplama, bilgiyi yayma, diyalog kurma, eylemleri koordine etme, doğrudan lobicilik faaliyetleri yürütmek

için web 2.0 teknolojisi ve sosyal ağların etkin bir şekilde aktivizm açısından kullanıldığına vurgu yapılarak Türkiye’de politik, dini ve kültürel baskılara maruz kalan LGBTI+ aktivizminin alternatif bir uzamı olarak web sitelerinin aktif kullanıldığı ve sosyal medya sayesinde “konuşulmayanları daha çok konuşmayı” sağladığı ortaya konulmuştur (Yılmaz Sert, 2014). Çevrim içi aktivizm teorilerinin Mor Çatı, Uçan Süpürge ve Üniversite Kadın Kolektifi olmak üzere üç feminist örgütün X(Twitter) hesapları üzerinden analiz edildiği bir makalede, sosyal ağların demokratik bir mecra inşa etme ve feminist eylemleri güçlendirme gizilgücü sorgulanmış, söz konusu feminist örgütlerin sosyal medyayı hem online hem de offline aktivizm maksadıyla kullandığı; fakat bu kullanımın kısıtlılıkları olduğu saptanmıştır (Şen ve Kök, 2017). Özetle yeni medya politik açıdan kırılğan kamuların seslerini duyurmasına, karşıt kamusalılıkları oluşturmaya veya alternatif bir hegemonyanın inşasına olanak tanıyabilecek potansiyel gücüyle aktivist halkla ilişkilerde mihenk taşı olma özelliğini güçlendirmektedir. Yeni medyanın karşıt kamusalılıkları ve güç mücadelelerini mümkün kılacak şekilde alternatif veya uçtaki toplumsal grupları güçlendirdiği vurgulanmaktadır (Dahlberg, 2018: 143). Bu çalışmada da cinsiyet kimliği, cinsiyet karakteristiği ve cinsel yönelim talepleriyle öne çıkan LGBTI+ aktivizmi bağlamında, yeni medyanın baskın konfigürasyonlara meydan okuyan alternatif bir mecra olma gizilgücü içerdiği savunulmaktadır. Bu çerçevede Türkiye’de LGBTI+ aktivizminde sivriilen Kaos GL Derneği çalışmanın örnekleme olarak belirlenmiştir. Kaos GL Derneği’nin kurumsal web sitesindeki ve resmi Instagram mecrasındaki iletişim faaliyetleri aktivist halkla ilişkiler taktikleri olarak konumlandırılmış ve betimleyici analize tabi tutulmuştur.

Yöntem

Bu çalışmada metodolojik düzlemde nitel bir araştırma deseni yeğlenmiştir. Betimleyici analizle LGBTI+ aktivizminde ön plana çıkan Kaos GL Derneği’nin web sitesi ve sosyal medya mecrası çözümlenmiştir. Kaos GL Derneği’nin web sitesi ve Instagram mecrası, bu çalışmada bir metin olarak konumlandırılmış, web sitesi ve Instagram aracılığıyla ortaya konulan içerik üretimine dair betimleme yapılmıştır. AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi)’nin 2025 yılını Aile Yılı olarak ilan etmesinin ardından LGBTI+ hareketi üzerindeki baskı artmış, bu bağlamda 24 Haziran 2025’te Kaos GL Derneği’nin resmi X hesabına, 27 Haziran 2025’te Kaos GL Derneği web sitesine, Ağustos 2025’te resmi Instagram hesabına mahkeme kararıyla erişim engeli getirilmiştir (Bianet, 19 Ağustos 2025). Bu çalışmanın gerçekleştiği dönemde Kaos GL Derneği’nin X hesabına yönelik devam eden erişim engeli nedeniyle yalnızca söz konusu derneğin web sitesi ve Instagram mecrası analize dâhil edilmiştir.

Betimleyici analiz tekniğindeki amaç elde edilen bulguları düzenlemek ve anlamlandırmaktır. Bu doğrultuda bulgular açık bir şekilde serimlenir, bu serimlemeler yoruma tabi tutulur, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım akademik çıkarsamalar ortaya konulur (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 239-240). Nitel araştırmalarda betimleme; kişi, nesne ve olgulara dair temel özelliklerin yazılı olarak aktarılması şeklinde ifade edilmektedir (Özdemir, 2010: 330). Betimleyici analiz tekniği belirli bir problematik ve kavramsal çerçeve ve araştırma soruları etrafında temalar oluşturmakta ve bu temalar üzerinden bir yorumlama pratiği sunmaktadır (Karataş, 2015: 72-73).

Bu doğrultuda yeni medyanın LGBTI+ aktivizminin talep ve beklentilerini iletmede potansiyel bir eşitleyici gizilgüç olma durumunu sorgulamak, bu çalışmanın ilk araştırma sorusunu oluşturmaktadır. Kaos GL Derneği'nin kendi web sitesinin ve Instagram mecrasının bir aktivist halkla ilişkileri taktiği olarak işlevselliğini irdelemek çalışmanın ikinci araştırma sorusunu meydana getirmektedir. Bilgi kuramı açısından yorumlayıcı epistemolojiye yaslanan bu çalışmada, ortaya konulan çıkarsamalar genelleme yapmaya olanak tanımamaktadır. Bambaşka bir sorunsal ve apayrı araştırma sorularıyla farklı bulgulara veya iç görüye ulaşılması mümkündür.

Bulgular

Kaos GL Derneği'nin betimleyici analizle incelendiği bu çalışmada bahsi geçen örgütün web sitesinde *Hakkımızda*, *Akademik ve Kültürel Çalışmalar*, *Medya ve İletişim Programı*, *İnsan Hakları Programı*, *Mülteci Programı* ve *E-Kütüphane* olmak üzere beş ana sayfa yer almaktadır. Kaos GL Derneği'nin web sitesindeki bu ana sayfalara göz atıldığında *Hakkımızda* bölümünde örgütün kuruluş maksadı ve yürüttüğü faaliyet raporlarının betimlendiği, *Akademik ve Kültürel Çalışmalar Programı* başlığında ayrımcılıkla mücadele edildiği, feminizm ve queer akımlarla kesişimsellik olduğu saptanmıştır. *Medya ve İletişim Programı* başlığında Kaos GL Derneği'nin medyadaki temsili, dijital güvenlik, internet gazeteciliği, sözlü tarih çalışması, arşiv ve e-kütüphane çabaları yer alırken, *İnsan Hakları Programı* ve *Mülteci Programı* başlığında yürütülen faaliyetlerin içyüzü, ortaya konulan eğitimler, toplumsal aktiviteler ve danışmanlık faaliyetlerine dair bilgi aktarımı yapıldığı tespit edilmiştir. *E-Kütüphane* başlığında da LGBTI+ kamularına yönelik araştırma ve raporların sıralandığı gözlenmiştir. Dil açısından bakıldığında Kaos GL Derneği'nin web sitesi Türkçe ve İngilizce seçenekler sunmaktadır. Ayrıca Kaos GL Derneği'yle iltisaklı olan *Kaos GL*, *Kaos GL Dergisi*, *Kaos Q+* ve *Konuk Sanatçı Programı* olmak üzere farklı web sitelerine erişim linki ana sayfada yer almaktadır.

Ana sayfada tek bir slider (kaydırıcı) olduğu belirlenmiş, bu kaydırıcı içerikte de “Özel Sektör ve Kamu Çalışanı LGBTI+’lar” için çevrim içi bir anket linkinin varlığı saptanmıştır. Ayrıca Kaos GL Derneği’nin alt sayfa bilgilerinde bu derneğin açık adresi, kurumsal e-posta adresi ve sosyal medya mecralarının ikonlarının olduğu belirlenmiştir ancak web sitesine dair kullanıcıların deneyimlerini paylaşabileceği bir iletişim kutusunun olmadığı da gözlenmiştir. Türkiye’deki LGBTI+ aktivizminin farklı alanlarda muhtelif istemleri olmakla birlikte ifade özgürlüğü, hak savunuculuğu ve dayanışma ağları oluşturma ve ayrımcılıkla mücadele konularının sivrildiği gözlenmektedir (Kılıç, 2023; Aksoy, 2024; Aksoy, 2025a). Bu bakımdan ifade özgürlüğü, hak savunuculuğu ve dayanışma ağları oluşturma ve ayrımcılıkla mücadele bu çalışmada tipoloji olarak belirlenmiş ve Kaos GL Derneği’nin yukarıda betimlenen ana sayfaları ve resmi Instagram hesabı bu tipolojiler çerçevesinde yorumlanmıştır. Böylelikle LGBTI+ aktivizminin sivil toplum alanındaki öncü oluşumlarından biri olan Kaos GL Derneği’nin web sitesi ve Instagram’daki içerik üretiminin aktivist halkla ilişkiler taktiği olarak bu toplulukların ifade özgürlüğü, hak savunuculuğu ve dayanışma ağları oluşturma ve ayrımcılıkla mücadele pratiklerine güç katma imkân ve sınırlılıkları sorgulanmıştır.

Kaos GL Web Sitesinde İfade Özgürlüğünün İzlerini Sürmek

Kaos GL Derneği’nin web sitesinin ana sayfası, LGBTI+ aktivizminin taleplerini temsil etme ve maruz kaldıkları tahakküm ilişkileri karşısında anayasal bir hak olan ifade özgürlüğünü savunma açısından eleştirel bir dijital mecrayı oluşturmaktadır. Bu bağlamda, Kaos GL Derneği’nin web sitesindeki *Hakkımızda* ana sayfasının altında yer alan ve örgütün kuruluş misyonunu tanımlayan *Biz Kimiz?* alt sayfasında örgütün tarihsel gelişimi, varlık sebebi ve faaliyet alanları betimlenmiştir. Bu sayfada “ifade özgürlüğü” ve “düşünce özgürlüğü” anahtar kelimeleriyle yapılan taramada bu sözcüklere metin içinde gönderme yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu sayfada Kaos GL Derneği’nin 1990’lardan itibaren alanlarda var olduğu 2000’lerin başındaysa Türkiye’nin ilk resmi LGBTI+ derneği olduğuna yer verilmiştir. Bu kapsamda “2005 yılına geldiğimizde ise resmî dernek olmak için başvurumuzu tamamladık ve Türkiye’nin ilk resmî LGBTI+ derneği olduk” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) ibaresi önem teşkil etmektedir. LGBTI+ aktivizminde ön plana çıkan Kaos GL Derneği, aynı adla süreli yayıncılık faaliyeti olarak Kaos GL Dergisi’nin ilk sayısını 20 Eylül 1994’te çıkardığını ve bu dergi aracılığıyla LGBTI+ topluluklarının sesi olmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Süreli yayıncılık faaliyetlerinin Kaos GL Dergisi’yle sınırlı kalmadığı “Kaos GL dergisi 25 yıldır kesintisiz olarak okurlarla buluşuyor.

Ve artık Kaos GL'nin başka bir süreli yayını daha var: KaosQueer+. KaosQ+ Dergisi 6 ayda bir yayınlanan hakemli bir dergi (...)” anlaşılmaktadır (Kaos GL Derneği, 12.06.2025). LGBTI+ aktivizminde daha fazla insana ulaşmak, bu topluluğun taleplerini görünür kılmak adına web sitelerinin de kullanıldığı ortaya çıkmaktadır.

Örneğin Kaos GL Derneği web sitesine dair “2007 yılında kurulan site 2008’den beri haber sitesi olarak yayın hayatını sürdürüyor. Kendi hikâyemizi anlatmak için çıkılan yolda bugün KaosGL.org bir internet gazetesi olarak Türkiye ve dünyadaki LGBTI’lerin hikâyelerini anlatmaya; görünmezleştirilen, sesi kısılanların sesi olmaya; medya okulları ile LGBTI’leri yazmaya teşvik etmeye devam ediyor” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) vurgusu dikkat çekmektedir. Dolayısıyla Kaos GL Derneği’nin “2007 yılında diğer LGBTI+ örgütleriyle birlikte LGBTI'lere yönelik insan hakları ihlallerini izlemeye başlayan Kaos GL, hak ihlalleri yaşanmasın, ayrımcılık ve nefret yerine toplumsal barış hayatlarımıza yön versin diye çalışmaya devam ediyor” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) göndermesiyle Türkiye’de LGBTI+ aktivizminin var olma ve her alanda kendini ifade etme mücadelesine web sitesi aracılığıyla güç kattığı söylenilebilir.

Akademik ve Kültürel Çalışmalar Programı adlı bir başka ana sayfada söz konusu programın amacından bahsedilmektedir. “Program, sempozyum, forum, sergi, homofobi karşıtı buluşma gibi etkinliklerin beraberinde düzenli olarak güncel ve akademik yayınlarla queer ittifaklar geliştirmeyi, tektipleştiren politik ve kültürel eksenini dönüştürmede etki yaratmak için çalışıyor” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) mesajına bakıldığında *Akademik ve Kültürel Çalışmalar Programı*’nın amacının LGBTI+ varoluşların tanınması, ayrımcılıkla mücadele edilmesi ve bu toplulukların politik ve kültürel düzlemde kendilerini ifade etme özgürlüklerini güçlendirme amacı taşıdığı gözlenmektedir. *Akademik ve Kültürel Çalışmalar* ana sayfasının alt başlıklarında da *Kaos GL Dergisi*, *Kaos Q+*, *Sergi*, *Ayrımcılık Karşıtı Dersler*, *Homofobi Karşıtı Buluşma*, *Gökkuşluğu Etkinlikleri*, *Kadın Kadına Öykü Yarışması*, *Feminist Forum*, *Queer İttifaklar*, *Uluslararası Konuk Sanatçı Programı* ve *E-kütüphane* sayfaları mevcuttur. Kaos GL ve Kaos Q+ dergileri süreli yayıncılık faaliyetleriyle Türkiye’deki LGBTI+ bireylerin hikâyelerini, deneyimlerini, sivil toplum alanındaki faaliyetlerini ve ifade özgürlüğü başta olmak üzere yürüttükleri savaşımını okuyucularla buluşturmaktadır. Özellikle *Kadın Kadına Öykü Yarışması*, *Feminist Forum* ve *Queer İttifaklar* alt sayfalarına bakıldığında Türkiye’de LGBTI+ aktivizminin feminizmle, queer hareketle ve diğer kamularla demokratik talepleri müşterek kılacak bir eklemlenme pratiğini uygulamaya çalıştığı söylenilebilir.

Homofobi Karşıtı Buluşma ve Gökkuşığı Etkinlikleri alt sayfalarının da mahiyetine göz atıldığında cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim meselelerinin açıkça konuşulabilmesi, bütün kimliklerin özgürce kendini ifade edebilmesi ve tüm ayrımcılık formlarına karşı ortak bir mücadele yürütülmesinin önemine dikkat çekilmektedir. “Kaos GL Derneği, her yıl farklı temalarla düzenlemekte olduğu Kadın Kadına Öykü Yarışması ile kadınları seven kadınların öykülerini insanların yaşamlarına dâhil ediyor” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) ifadesi *Kadın Kadına Öykü Yarışmasının* temel maksadının, aşkın heteronormatif boyutunu eleştirmek olduğu görülmektedir. Feminist Forum sayfasındaki “Kaos GL Derneği, 2007 yılından bu yana Feminist Forum ile birlikte homofobiye karşı ortak mücadelenin olanaklarını feminist perspektiften gündeme taşımaktadır” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) bu ifade LGBTI+ aktivizmiyle kadınlar hareketinin kesişimselliğini de göstermektedir. Nitekim ikinci dalga feminizm, LGBTI+ hareketi, ırkçılık karşıtı savaşım ve ekolojiyle ilgili meselelerin politik iklimi köklü bir şekilde dönüştürdüğü (Mouffe, 2019: 14) dikkate alındığında Kaos GL Derneği, web sitesi aracılığıyla olumsal kamuların² kendilerini ifade etme hürriyetine olanak tanımıştır.

Queer İttifaklar alt sayfasının da kuruluş maksadı benzer bir gerekçeyle temellendirilmektedir. “Kaos GL Derneği LGBTI+ karşıtı nefret söylemlerinin önüne geçebilme ve toplumsal bir dönüşüm yaratabilme hedefindeki adımlarını kolektif bir bilinçle inşa etmeye çalışmaktadır” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) mesajı, Türkiye’de LGBTI+ aktivizminin özcü bir yönelimden uzak durduğunu, olumsal kamularla eklemlendiğini ve ifade özgürlüğünü çoğulcu bir zemine yaklaştırmaya çalıştığını göstermektedir. *Uluslararası Konuk Sanatçı Programı* alt sayfasındaki “Her yıl Türkiye’den ve yurtdışından 5 görsel sanatçıyı Ankara’da ağırlamayı planlayan Kaos Konuk Sanatçı Programı, queer siyasetin sanatsal ifadenin olanaklarıyla yeni imkânlarına odaklanır” (Kaos GL Derneği, 12.06.2025) vurgu da KAOS GL Derneği’nin LGBTI+ aktivizmi bağlamında yürüttüğü savaşımın salt politik ve toplumsal değil, ayrıca kültürel ve sanatsal boyutlar içerdiğini göstermesi bakımından önem oluşturmaktadır.

Medya ve İletişim Programı ana sayfasında programın mahiyeti açıklanmaktadır. “LGBTI+ yayıncılığını güçlendirmeyi, LGBTI+’ların kendi hikâyelerini anlatmalarına zemin oluşturmayı, sosyal medya eylemleri ile farkındalık yaratmayı hedefliyor” (Kaos GL Derneği, 13.06.2025) ifadesine bakıldığında, LGBTI+ görünürlüğü ve hakları bağlamında konvansiyonel medya ve sosyal ağların Kaos GL tarafından önemsendiği söylenilebilir. Bu

sayfada “Program bunların yanı sıra Kaos GL Derneği’nin iletişim stratejisini oluşturur ve uygular, derneğin basın ile iletişimini sağlar” denilmektedir (Kaos GL Derneği, 12.06.2025). Özü itibarıyla bu sayfada LGBTI+ aktivizmini geliştirmek açısından derneğin medya okullarıyla eğitimler ve danışmanlıklar düzenlenmekte, geleneksel medyadaki LGBTI+ temsili takip edilmekte, dijital kamusalılıklarda LGBTI+ güvenliği irdelenmekte, Kaos GL’nin medyadaki temsili ortaya konulmaktadır. Tüm bunlara ilaveten bu program kapsamında LGBTI+ hakları bağlamında sözlü tarih çalışmaları yapılmakta, bellek oluşturulmak istenmekte, internet gazeteciliği faaliyetleri ve arşiv çalışmaları yürütülmektedir. LGBTI+ aktivizminin gerek geleneksel medyada gerekse sosyal ağlardaki görünürlüğünü, temsilini ve yürütülen faaliyetleri kapsayan web sitesindeki bu içerik üretiminin LGBTI+ hakları bağlamında ifade özgürlüğünü genişletme potansiyeli içerdiği öne sürülebilir.

Hak Savunuculuğu ve Dayanışma Ağları: Kaos GL Web Sitesindeki Aktivist Söylemler

Kaos GL Derneği’nin web sitesindeki ana sayfalar, LGBTI+ aktivizmi nezdinde yalnızca ifade özgürlüğü bağlamında değil, ayrıca hak temelli savunuculuk pratikleri ve dayanışma ağları oluşturma açısından da işlevsel özellikler göstermektedir. Bu bağlamda *İnsan Hakları* ana sayfasında programın içyüzü “Kaos GL İnsan Hakları Programı, evrensel insan hakları ilkeleri ve standartları ışığında Türkiye’de ve uluslararası düzeyde mülteciler dâhil LGBTI+ haklarının korunması, kullanılması ve geliştirilmesi için çalışır; yasal, politik ve sosyal değişimi hedefler” (Kaos GL Derneği, 13.06. 2025) şeklinde ifade edilmiştir.

Bu programla LGBTI+ haklarını ulusal ve uluslararası düzlemde görünür kılmak, hak savunuculuğu yapmak, LGBTI+ yazını geliştirmek, düzenli olarak bu topluluklara dair insan hakları ihlallerini gözlemlemek ve raporlar yayımlamak hedeflenmiştir. *Mülteci Programı* ana sayfasındaysa “Mülteci Hakları Programı, LGBTI+ mültecilerin ikamet ettikleri şehirlerde temel haklara, resmi organlara ve sosyal ağlara erişimlerinin kolaylaştırılmasını hedefliyor. Program, bu doğrultuda program bünyesinde çalışan avukat ve sosyal hizmet uzmanları aracılığıyla hukuki ve sosyal danışmanlık sağlamakta” olarak programın içeriği aktarılmaktadır (Kaos GL Derneği, 13.06.2025). Program kapsamında mültecilere danışmanlık hizmeti verildiği, mülteci LGBTI+ bireylerle düzenli olarak bir araya gelindiği ve değerlendirme toplantıları organize edildiği, mülteci hakları alanında çalışanlara eğitim verildiği, toplumsal aktiviteler gerçekleştirildiği ve bu konuda yazılı içerik üretimi yapıldığı belirtilmektedir. Bu sayfanın içeriğine bakıldığında

küresel ölçekte ve Türkiye’de önem oluşturan mülteci meselesine Kaos GL Derneği’nin duyarsız kalmadığı, mülteci LGBTI+’lerin haklarını web sitesi aracılığıyla savunduğu ve onlara ilişkin içerik üretimiyle farkındalığı artırmaya çalıştığı gözlenmiştir. Mülteci Programı sayfasında ortaya konulan eğitim ve danışmanlık faaliyetleriyle mülteci LGBTI+ bireylerin temel haklarının farkında olması, resmi makamlara ulaşabilmesi ve sosyal ağlara erişiminin kolaylaşması hedeflenmiştir. Bu program kapsamında da eğitim ve seminerler düzenlenmiştir. Yine bu programın alt sayfalarından biri olan Danışmanlık Faaliyetleri kısmında mülteci LGBTI+ gruplarına sosyal ve hukuki danışmanlık yapıldığı belirtilmektedir. Bu kapsamda sosyal hizmet, maddi destek, beden ve ruh sağlığı, eğitim, güvenlik ve tercümanlık konularında kayda değer danışmanlık hizmetleri sunulduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum, mülteci LGBTI+’ler özelinde hak savunuculuğunu geliştirme gizilgücüne sahiptir. Bu eğitimlerin geniş bir spektrumda kamu, özel sektör, sivil toplum örgütleri, meslek uzmanları ve mülteci topluluklarına yönelik verildiğinin altı çizilmektedir. Bu eğitimler verilirken Birleşmiş Milletler (BM) ve AB gibi çok sayıda uluslararası örgütün çalışmalarına, sözleşmelerine, belge ve içtihatlarına referans verildiği de ifade edilmektedir. Dolayısıyla bu eğitimlerin akademik bir nitelik taşıdığı söylenilebilir.

Gündelik yaşam pratiklerine yönelik bu kapsamlı danışmanlık faaliyetlerinin dayanışma ağları oluşturma bağlamında LGBTI+ aktivizmini güçlendirdiği iddia edilebilir. Web sitesindeki *E-kütüphane* ana sayfasında adından anlaşılacağı üzere LGBTI+ hakları bağlamında ortaya konulan broşür, bilgi notu, rapor, kitap ve faaliyet raporları çevrim içi bir şekilde kullanıcılara sunulmuştur. Buradaki içerik üretiminin tarih aralığına göre filtrelendiği, söz konusu içeriklerin erişim linkinin aktif olduğu, içerik üretimlerinin kendi içinde sınıflandırıldığı ve PDF formatında kullanıcıların masaüstüne indirmesine imkân tanıdığı tespit edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında E-kütüphane sayfası hem LGBTI+ bireylerin var olan haklarını görünür kılması hem LGBTI+ bireylerle diğer olumsal kamular arasında dayanışma ağları inşa etmesi hem de bu alanda çalışan bilim insanlarının yararlanabileceği birincil kaynaklar sunması bakımından önem oluşturmaktadır. Özetle Kaos GL Derneği’nin web sitesi, LGBTI+ bireylere ilaveten mülteciler ve kadınlar başta olmak üzere sivil toplum alanında savaşım yürüten tüm olumsal kamularla dayanışma ağlarının inşa edilmesine imkân tanımıştır. Aynı zamanda hak temelli savunuculuğun LGBTI+ aktivizmi bakımından ortaklaşa bir mücadele zemini olarak konumlandırılmasına da olanak sağlamıştır.

Ayrımcılığa Karşı Mücadelede Öncü Bir Mecra: Kaos GL Web Sitesi

LGBTI+ aktivizminin temel demokratik istemlerinden birini de her alanda ayrımcılıkla mücadele teması oluşturmaktadır. Bu bağlamda *Hakkımızda* ana sayfasında örgüt kendisini “LGBTI+’lara dair önyargı, ayrımcılık ve nefreti sonlandırmak için pek çok panel, konferans, seminer ve benzeri organizasyonlara imza atan Kaos GL (...)” bu şekilde tanımlamaktadır (Kaos GL Derneği, 13.06.2025). *Biz Kimiz?* alt sayfasında ayrımcılık anahtar sözcüğüyle tarama yapılmış, bu kelimenin üç kez yeğlendiği gözlenmiştir. Bu kapsamda söz konusu derneğin 2012’den beri Ayrımcılık Karşıtı Sempozyum düzenlediği ve LGBTI+ hakları açısından ayrımcılık ve nefret yerine toplumsal barış için mücadele ettiği gözlenmiştir. Ayrımcılıkla mücadelede bağlamında *Akademik ve Kültürel Çalışmalar Programı* ana sayfasına göz atıldığında *Ayrımcılık Karşıtı Dersler* verildiği saptanmıştır. “Kaos GL Derneği, Ankara’da farklı üniversitelerin eğitim bilimleri, sosyoloji, kamu yönetimi, siyasal bilgiler, uluslararası ilişkiler, iletişim, kadın çalışmaları, sosyal hizmet, psikoloji, psikolojik rehberlik ve danışmanlık, hukuk, tıp ve sağlık bilimleri gibi fakülte ve bölümlerin derslerine konuk olarak “Ayrımcılık Karşıtı Dersler”i hayata geçiriyor” (Kaos GL Derneği, 13.06.2025) vurgusu bu bağlamda dikkat çekmektedir. Böylelikle Kaos GL Derneği’nin hem eğitim aracılığıyla ayrımcılıkla etkin mücadele ettiği hem de bunu web sitesi aracılığıyla kamularına duyurduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrımcılık Karşıtı Derslerin temel amacının heteronormatif eğitim yapısını dönüştürmek, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime ilişkin doğru bilgiye ulaşmak olduğu vurgulanmıştır.

Gökkuşluğu Etkinlikleri alt sayfasında da ayrımcılıkla mücadele teması başat konumdadır. 35 farklı vilayette gerçekleşen bu etkinlikler “(...) meslek grupları, yerel aktivistler, kadın örgütleri ve diğer toplumsal hareketler ile iş birlikleri oluşturarak heteroseksizmi tartışacak ortamı yaratmaktadır” (Kaos GL Derneği, 13.06.2025). Diğer bir ifadeyle Gökkuşluğu Etkinlikleri, aktivistlerin ve farklı yeni toplumsal hareketlerin ayrımcılıkla mücadele bağlamında bir arada hareket etmesinin önemini göstermektedir. Homofobi Karşıtı Buluşma alt sayfasında 17 Mayıs 2006’dan beri Kaos GL Derneği’nin “Sistemleştirilmiş bir nefretin dışavurumu olarak homofobi ve siyasal gündemin dayattığı tüm ayrımcılık çeşitlerine dair tartışma zeminlerinin oluşturulduğu (...)” (Kaos GL Derneği, 13.06.2025) bu buluşmaları düzenleyerek ayrımcılıkla etkin bir mücadele yürüttüğü saptanmıştır. Medya ve İletişim Programı sayfasında da hem konvansiyonel medya hem yeni medya hem de sosyal medya platformlarında LGBTI+ toplulukları ve Kaos GL temsili bağlamında ayrımcılık politikalarının deşifre edildiği, hak ihlallerinin takip edildiği, basın bültenleri kaleme alındığı, basın açıklamalarının yapıldığı, nefret

söylemi ve nefret suçlarının incelendiği gözlenmiştir. Medya ve İletişim Programının yürütülme sürecinden “Kaos GL’deki medya izleme çalışmamız üç ayaktan oluşuyor. Bir yıl boyunca sürdürdüğümüz araştırma kapsamında belirlediğimiz anahtar kelimelerden taranan haber ve köşe yazısı metinlerini inceliyoruz” böyle bahsedilmektedir (Kaos GL Derneği, 13.06.2025). Bir yıl izlemenin sonucunda Medya İzleme Raporu yayımlanmakta ve bu rapor web sitesi aracılığıyla kullanıcılara sunulmaktadır. Medya ve İletişim Programı, LGBTI+ gruplarına yönelik her türlü önyargı, nefret söylemi, nefret suçu, ötekileştirme politikaları, damgalama ve ayrımcılık suçlarına karşı aktif bir saha çalışmasını içermektedir. İnsan Hakları Programı sayfasında ayrımcılıkla mücadelede Kaos GL Derneği’nin, ulusal ve uluslararası uzmanların katkılarıyla İnsan Hakları Eğitimleri verdiği belirtilmiştir. E-kütüphane sayfasında da LGBTI+ gruplarına yönelik yıllık faaliyet raporları, inceleme raporları, çalışma hayatında LGBTI+ bireylerin yaşadığı hak ihlalleri ve bu gruplara yönelik algı araştırmalarının yer aldığı gözlenmiştir. Bu sayfadaki dijital yayıncılık faaliyetlerinin LGBTI+ kamularının kamusal alanda, sivil toplumda, çalışma hayatında, sokakta ve hanede maruz kaldığı farklı ayrımcılık türlerine karşı LGBTI+ aktivizmini daha fazla bilgilendirme ve bilinçlendirme potansiyeli içerdiği ileri sürülebilir. Çalışmanın devam eden akışında, Kaos GL Derneği’nin erişim engellerine, kısıtlamalara ve baskılara maruz bırakılan Instagram mecrası analiz edilmiştir.

Erişim Engelleri Karşısında Sosyal Medyada LGBTI+ Aktivizmi ve Dayanışma Ağları: Kaosglhaber

Kaos GL örgütünün önce X daha sonra Instagram mecraları “milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması” gerekçesi öne sürülerek mahkeme kararıyla erişime engellenmiştir. Bu çalışmanın yapıldığı süreçte X mecrasına erişim sağlanamamıştır. Kaos GL, “kaosglhaber” hesap adıyla kendi örgütünün resmi ve yeni Instagram hesabını takipçilerine duyurmuştur. Instagram mecrasına bakıldığında 7 binin üzerinde takipçinin olduğu, 40 hesabın takip edildiği ve Aralık 2025 itibarıyla 747 gönderinin paylaşıldığı görülmektedir. Öne çıkanlar kısmında “buradayız aşko” başlığıyla paylaşılan gönderide gökkuşağı bayrağı ve bir çiftin el ele tutuştuğunu gösteren bir görsel kullanılmış ve “sansüre karşı yeni hesabımızı takip etmeyi unutmayın” yazısı yer almıştır. Böylelikle Kaos GL Derneği, Instagram mecrasıyla geçmişte maruz kaldıkları baskı ve kısıtlama politikalarını anımsatarak takipçilerinden destek istemiştir. AK Parti iktidarında gitgide politik ve sosyal baskılarla karşı karşıya kalan Kaos GL Derneği’nin takipçi ve gönderi sayısı da bu baskı politikalarından ve erişim engellerinden soyutlanarak değerlendirilemez. Instagram’ın ızgara görünümünde kullanıcıların belirli içerikleri “başa

tutturma" seçeneği kullanarak ön plana çıkardığı bilinmektedir. Bu bağlamda, Kaos GL Derneği de üç gönderiyi öne çıkartmıştır. İlk gönderi "Mektubun Var, Merhaba Canım" görselinden oluşmakta ve Türkiye'de yaşayan gay, lezbiyen, biseksüel, trans ve intersekslere açık bir mektup yazıldığı ve LGBTI+ topluluğunun ortak geleceğine dair kaygıların aktarıldığı saptanmıştır.

Başta tutturulan ikinci gönderide Kaos GL Derneği'nin iki aylık aralıklarla düzenli olarak çıkardığı Kaos GL Dergisi'nin 205. sayısının tanıtımı yapılmıştır. Söz konusu sayının temasını "Toplumsal Cinsiyet Karşıtlığı-2" oluşturmaktadır. Başta tutturulan üçüncü gönderide "Instagram Hesabımız Engellendi" başlığıyla yeni hesabın varlığı takipçilere ilan edilmektedir. Kaos GL Derneği'nin takip ettiği Instagram hesaplarına bakıldığında *Pembe Hayat Derneği*, *Özgür Renkler*, *Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği*, *Lambdaistanbul LGBTI+ Dayanışma Derneği*, *17 Mayıs Derneği* vb. Türkiye'de LGBTI+ aktivizminde sivrilen derneklerle etkileşim içinde olduğu gözlenmiştir. Ayrıca *Eşitlik İçin Kadın Platformu*, *Bodrum Kadın Platformu* ve *Hrant Dink Vakfı* da takip ettiği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Kaos GL Derneği'nin web sitesine ilaveten Instagram aracılığıyla da kadınlarla ve farklı toplumsal gruplarla diyalog içinde olduğu söylenilebilir. Instagram'daki erişim kısıtlamaları karşısında Kaos GL Derneği'nin sosyal medyadaki bu yeniden konumlanış stratejisi yalnızca ifade özgürlüğünü savunmak ve dayanışma ağları oluşturmakla açıklanamaz. Aynı zamanda hak temelli savunuculuğun, görünürlük stratejilerinin ve politik meselelere dair geliştirilen söylemsel pratiklerin Instagram aracılığıyla yeniden üretildiğini ve tedavüle sokulduğunu da göstermektedir.

Instagram'da Hak Temelli Savunuculuk, Siyasal Söylem ve Görünürlük Stratejileri

Kaos GL Derneği, LGBTI+ aktivizmi açısından Instagram'ı salt bilgilendirme maksadıyla kullanmamıştır. Buna ilaveten Kaos GL, Instagram aracılığıyla hak temelli savunuculuk, LGBTI+ bireyleri ilgilendiren aktüel politik meseleleri eleştirel bir şekilde tartışma ve LGBTI+ aktivizminin talep ve beklentilerini dolayimli kamusalılıkta görünür kılmaya çalışmıştır. Bu çerçevede, Kaos GL Derneği'nin Instagram mecrasının biyografi kısmına göz atıldığında örgütün web sitesine, WhatsApp topluluğuna, Kaos GL Dergisi'nin satış linkine ve 9 Kasım webinar kayıt formuna dair bağlantı adreslerinin bulunduğu gözlenmiştir. Instagram üzerinden düzenli olarak gönderi, hikâye ve reels içerikleri üretilmekte ve paylaşılmaktadır. Bu içerikler genel itibarıyla hem LGBTI+ hareketinin kendi içindeki bilgilendirici, farkındalık yaratıcı, tanıtıcı ve hak temelli savunuculuk faaliyetlerini hem de

siyaset kurumunun LGBTI+ var oluşları içeren siyasa üretimlerini ve politik konuşmalarını kapsamaktadır. Bazı gönderilerde Türkçeye ilaveten İngilizce içerik üretiminin de mevcut olduğu tespit edilmiştir. Instagram'ın dijital arayüzü dikkate alındığında Kaos GL Derneği'nin kendi sosyal mecrasındaki içerik üretiminin web sitesinde olduğu gibi ana ve alt başlıklar üzerinden açık bir sınıflandırmaya imkân tanımadığı söylenilebilir. Bu bağlamda bu çalışmanın temel tipolojisini oluşturan ifade özgürlüğü, hak savunuculuğu ve dayanışma ağları oluşturma ve ayrımcılıkla mücadele çerçevesinde Kasım 2025'te paylaşılan beş gönderiye değinerek bu çözümlemenin analitik bir çerçeve sunması hedeflenmiştir.

Kasım 2025 paylaşımlarının seçilmesindeki temel gerekçeyi bu çalışmanın kaleme alındığı zaman aralığındaki güncellik oluşturmaktadır. Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) 39. Olağan Kongresi'nin ilk gününde oy birliğiyle kabul edilen yeni parti programında, CHP'nin, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime dayalı ayrımcılığı ortadan kaldırmayı resmen taahhüt ettiğine dair gönderi paylaşılmıştır. Bu içerik, Türkçe değil, İngilizce paylaşılmıştır. Böylelikle sosyal ağlarda çok dilli bir içerik üretimiyle Türkiye'deki LGBTI+ aktivizminin sorunlarının uluslararası düzlemde görünür olması da sağlanmıştır. Bu bağlamdaki bir başka paylaşımda CHP'nin yeni parti programında LGBTI+ adının doğrudan geçmediği, "Demokrasi İçin Ayrımcılıkla Mücadele ve Çoğulculuk" başlığı altında cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine yönelik ayrımcılıkla mücadele edileceği vurgusunun yer aldığı aktarılmıştır. Kasım 2025'teki bir başka haberde 27-29 Haziran 2025 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilmesi planlanan 13. İzmir Onur Haftasına dair Valiliğin aldığı yasak kararının idare mahkemesince hukuka aykırı bulunarak iptal edildiği vurgulanmaktadır.

Aynı bağlam ve içerikteki Türkçe paylaşımda ise İzmir Valiliğinin yasak kararını CİMER şikâyetlerine yaslanarak aldığı belirtilmiştir. Valilikçe alınan yasak kararının temel gerekçesinin Kaos GL Derneği'nin resmî web sitesi ve sosyal medya hesaplarının kapatılmasında da ön plana çıkan "milli güvenlik ve kamu düzeni" olduğu ifade edilmiştir. Türkiye'de demokrasinin gitgide gerilediği, tekçi ve merkezîyetçi bir yönetim anlayışının temel alındığı, otoriter politikaların her sahada yaygınlaştığı, sağ popülist retorikle kadınlar ve LGBTI+ toplulukları başta olmak üzere baskın konfigürasyonun dışında kalan farklı toplumsal grupların ötekileştirildiği bir süreçte "milli güvenlik ve kamu düzeni" gibi ucu açık ifadelerle anayasal bir hak olan ifade ve düşünce özgürlüğünün önüne geçildiği görülmektedir. Bu duruma LGBTI+ aktivizmi açısından bakıldığında kırılgan kamu olarak bu toplulukların

temsil mekanizmalarına ve konvansiyonel medyaya erişmelerindeki politik, ekonomik ve toplumsal bariyerlere ilaveten sosyal ağlarda da LGBTI+ hareketinin söz söyleme taleplerinin, hak savunuculuğu ve görünürlük stratejilerinin gitgide kısıtlandığı söylenilebilir. Bu çalışma kapsamında incelenen son gönderide ise Ekim 2025'te gündeme gelen 11. Yargı Paketinin Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulduğu ve bu paketten LGBTI+ karşıtı olduğu ileri sürülen düzenlemelerin çıkarıldığı bilgisi verilmektedir. Sonuç olarak Kaos GL Derneği, kurumsal web sitesinde olduğu gibi Instagram'da da LGBTI+ topluluklarının talep ve beklentilerini öncelleyerek, hak savunuculuğu ve görünürlük stratejilerini artırarak ve LGBTI+ aktivizmi bağlamında ortaya konulan siyasal söylemlere gönderme yaparak süreklilik içerecek şekilde içerik üretiminde bulunmaktadır.

Sonuç

Türkiye'deki kırılğan kamulardan biri olan LGBTI+ aktivizminin gerek parlamentoda temsil edilmediği gerekse konvansiyonel medyada kendine yer bulamadığı dikkate alındığında bu topluluklar açısından yeni medyanın var olan eşitsizlikleri ortadan kaldırma açısından potansiyel bir eşitleyici işlev gördüğü bu çalışmada iddia edilmiştir. Bu bağlamda Türkiye'deki LGBTI+ aktivizminin öncü ve katalizör örgütlerinden biri olan Kaos GL Derneği, sınırlı maddi imkânlar ve baskın konfigürasyonun kısıtlamaları karşısında resmî web sitesi ve Instagram aracılığıyla aktivist halkla ilişkiler pratiklerini icra etmektedir. Türkiye'deki LGBTI+ aktivizminin anayasal tanınma, ifade özgürlüğü ve ayrımcılıkla mücadele gibi başat demokratik istemler için mücadele yürüttüğü (Aksoy, 2025a) göz önüne alındığında Kaos GL Derneği, web sitesi ve Instagram içerik üretimiyle LGBTI+ aktivizmini görünür kılmış, LGBTI+ varoluşların tanınması için faaliyet yürütmüş, kadınlar başta olmak üzere olumsal kamulara yönelik içerik üreterek eklemleme stratejisi izlemiş, ayrımcılıkla mücadele ve hak savunuculuğu bağlamında benzer düşünen toplulukları özellikle web sitesi aracılığıyla bilgilendirmeyi, bilinçlendirmeyi ve birlikte hareket etmeyi teşvik etmiştir. Tüm bu özellikleriyle Kaos GL Derneği'nin web sitesinin ve Instagram mecrasının Türkiye'deki LGBTI+ aktivizminin maruz kaldığı eşitsizlikleri, ayrımcılıkları ve hak kayıplarını ortadan kaldırma veya azaltma bakımından potansiyel bir eşitleyici imkânı sunduğu ve LGBTI+ toplulukları açısından özgürleştirici bir rol üstlendiği söylenebilir.

Dolayısıyla Kaos GL Derneği'nin web sitesinin ve Instagram mecrasının LGBTI+ aktivizmi açısından geleneksel medyanın eşik bekçiliği uygulamasını aşma noktasında karşıt bir dijital kamusalılığı inşa etme gizilgücü içerdiği

ortaya konulmuştur. Özellikle Kaos GL Derneği'nin, web sitesi üzerinden örgütlenmesi ve düzenli olarak içerik üretiminde bulunması online bir biçimde kendi tabanıyla iletişim ve ilişki pratiği geliştirmesi, *Feminist Forum* ve *Queer Hareket* sayfalarıyla diğer olumsal kamuların taleplerini incelemesi, Türkiye'deki siyasal sorunlara ve sosyal değişime dolayimli kamusalılık aracılığıyla yanıt vermesi aktivist halkla ilişkiler taktikleri bakımından Kaos GL Derneği'nin web sitesinin işlevsel olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Kamusal alanda ve dijital ortamlarda çoğu zaman nefret söylemi ve nefret suçlarına maruz kalan ve liberal politik ve toplumsal örgütlenmede temsil edilmeyen veya görece daha az temsil edilen LGBTI+ aktivizmi açısından bu çalışmada, Kaos GL Derneği'nin web sitesi ve Instagram mecrası bir aktivist halkla ilişkiler taktiği olarak irdelenmiştir. Kaos GL Derneği'nin yanı sıra Türkiye'de LGBTI+ aktivizmi bağlamında ön plana çıkan diğer aktivist örgütlerin web sitelerinin ve sosyal medyalarının işlevselliğinin çözümlenmesi ihtiyacı bu çalışmanın sonuç bağlamındaki ilk önerini teşkil etmektedir. Ayrıca LGBTI+ aktivizmi açısından web sitelerine ilaveten bir aktivist halkla ilişkiler taktiği olarak konumlandırılabilir e-postalara, bloglara, chat odalarına, WhatsApp ve Telegram gruplarına bakılması gerekliliğiyle çalışmanın sonuç mahiyetindeki ikinci önerisini oluşturmaktadır.

Sonnotlar

1- Bu çalışma 06-08 Kasım 2024 tarihlerinde Anadolu Üniversitesi tarafından düzenlenen 20. Uluslararası İletişim Sempozyumunda (CIM) aynı başlıkla sözlü olarak sunulan özet bildirinin hem bulgular hem de teorik düzlemde gözden geçirilmiş ve genişletilmiş versiyonunu oluşturmaktadır.

2- Siyaset Bilimci Chantal Mouffe *Sol Popülizm* (2019) adlı eserinde zorunlu olarak sınıfsal ilişkilerle açıklanamayan ve neoliberalizme karşı demokratik, sosyal ve kültürel talepleriyle ön plana çıkan kadınlar, ekolojistler, LGBTI+'ler, göçmenler, mülteciler, hayvan hakları savunucuları vb. toplumsal grupları tanımlamak adına olumsal kamular (contingent publics) kavramını kullanmaktadır. Bu çalışmanın başlangıcında, Türkiye'deki LGBTI+'ler, cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimleri başta olmak üzere tahakküm altındaki kırılgan kamular olarak tanımlanmıştır. Sosyolojik düzlemdeki bu kırılganlığı göz ardı etmeksizin LGBTI+'lerin çalışmanın bu kısmında post-Marksist felsefeye göre sınıftan bağımsız bir şekilde olumsal özelliklere sahip olduğu, kadınlar başta olmak üzere diğer olumsal kamularla Mouffe'un belirttiği gibi eklenme ve demokratik eşdeğerlik zinciri oluşturma potansiyeli ön plana çıkarılmıştır.

Kaynakça

Akduran, Ö. (2021) "Yerel Siyaset, Belediye Hizmetleri ve LGBTI+'ların Kent Hakkı", *Kaos GL Dergisi*, 180, 30-34.

258 Aksoy, İ. U. (2026) "Yeni Medyada Aktivist Halkla İlişkiler Taktikleri: LGBTI+ Temsili Bağlamında Kaos GL Derneği'nin Web Sitesinin İncelenmesi Örneği", *Mülkiye Dergisi*, 50(1), 235-262.

Aksoy, İ. U. (2022) "Yeni Medyada Aktivizm ve Kamusal alan: Karşıt Bir Kamusal Alanın İnşasında Aktivist Hareketlerin İmkân ve Sınırlıkları Üzerine Kuramsal Bir Değerlendirme", H. Hülür ve C. Yaşın (Der.), *Yeni medya, Toplum ve Kamusal Alan* içinde, Ankara: Ütopya Yayınevi, 480-497.

Aksoy, İ. U. (2024) *Alternatif Bir Siyasa Projesi Olarak Radikal Demokratik Yurttaşlık, 2023 Seçimlerindeki Siyasal Kampanya Metinlerinin Agonistik Demokrasi Bağlamında Çözümlemesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.

Aksoy, İ. U. (2025a) "Siyasal Kampanya Metinlerinde Radikal Demokratik Yurttaşlık: Seçim İttifaklarında LGBTIQ+ Söylemlerinin Agonistik Demokrasi Bağlamındaki Analizi", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 28(1), 149-176.

Aksoy, İ. U. (2025b) "Halkla İlişkiler Öğretilerindeki Epistemolojik Kırılmaları Kavramlar Aracılığıyla İncelemek", *İm: İletişim ve Medya Çalışmaları Dergisi*, (2), 1-17.

Aliefendioğlu, H. (2025) "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddete Karşı Yeni Medya Aktivizmi", *İnterdisipliner Medya ve İletişim Çalışmaları*, 2(4), 20-45.

Artan Özorun, B. ve A. Mermer Üzümlü (2024) "Storytelling as A Tool for Activist Public Relations: A Qualitative Study in Case of Women", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (53), 352-366.

Ateş, N. B. (2024) "Aktivist Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sosyal Medya: "Süslü Kadınlar Bisiklet Turu (SKBT)""", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 514-540.

Aydemir, A. (2020) *Toplumsal Hareketler ve Sosyal Medya*, İstanbul: Kriter Yayınevi.

Bianet (2025) Kaos GL'nin Instagram Hesabı da Erişime Engellendi. <https://bianet.org/haber/kaos-glnin-instagram-hesabi-da-erisime-engellendi-310585> (Son Erişim Tarihi, 01/12/2025).

Ciszek, E. L. (2015) "Bridging The Gap: Mapping The Relationship Between Activism and Public Relations", *Public Relations Review*, 41, 447-455.

Ciszek, E. L. (2016) "Digital Activism: How Social Media and Dissensus Inform Theory and Practice", *Public Relations Review*, 42, 314-321.

Ciszek, E. L. (2017) "Public Relations, Activism and Identity: A Cultural-Economic Examination of Contemporary LGBT Activism", *Public Relations Review*, 43, 809-816.

Ciszek, E. L. (2018) "Constructive Advocacy: Positivity and Solutions-Based Information in Activist Communication", *Journal of Public Interest Communication*, 2(2), 202-220.

Coombs, W. T. ve S.J. Holladay (2012) "Fringe Public Relations: How Activism Moves Critical PR Toward The Mainstream", *Public Relations Review*, 38, 880-887.

Aksoy, İ. U. (2026) "Yeni Medyada Aktivist Halkla İlişkiler Taktikleri: LGBTIQ+ Temsili Bağlamında Kaos GL Derneği'nin Web Sitesinin İncelenmesi Örneği", *Mülkiye Dergisi*, 50(1), 235-262. 259

Curtin, P. A. (2016) "Exploring Articulation in Internal Activism and Public Relations Theory: A Case Study", *Journal of Public Relations Research*, 28(1), 19-34.

Çalışkan, O. (2021) "Digital pride on the streets of the internet: Facebook and Twitter practices of the LGBTI movement in Turkey", *Sexuality & Culture*, 25, 1447-1468.

Dahlberg, L. (2018) "Dijital Demokrasiyi Yeniden Yapılandırmak: Dört Pozisyona Dair Bir Taslak", F. Aydoğan (Der.), *Yeni Medya Kuramları* içinde, İstanbul: Der Yayınları, 131-156.

Durso, R. vd. (2018) "How to Study Political Activists: A Petition Survey Approach", *Social Science Research*, 73, 207-220.

Gower, K. K. (2009) "Halkla İlişkiler Araştırmaları Yol Ayrımında", F. Keskin ve B. P. Özdemir (Der.), *Halkla İlişkiler Üzerine Disiplinlerarası Bir Alanın Yönelimleri* içinde, Ankara: Dipnot Yayınları, 31-51.

Gülal Şahin, E. (2021) "Dijitalleşme Çağında Aktivist Halkla İlişkiler: Uluslararası Literatür Üzerine Bir Analiz", *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 4(2), 108-138.

Güner, U. (2022) "Fonlandığın Kadar Konuşma", *Kaos GL Dergisi*, 185, 51-54.

Güzel, D. (2023) "Üç Yıldır LGBTİ+'lara İhlalin Başatı, İfade Özgürlüğü", *Kaos GL Dergisi*, (193), 30-33.

Güzel, D. (2024) "Bizi Yok Etmek Üzere Sözleşmişlerin Karşısına Dimdik Çık", *Kaos GL Dergisi*, 196, 52-53.

Holtzhausen, D. R. (2000) "Postmodern Values in Public Relations", *Journal of Public Relations Research*, 12(1), 93-114.

Holtzhausen, D. R. ve R. Voto (2009) "Resistance from The Margins: The Postmodern Public Relations Practitioner as Organizational Activist", *Journal of Public Relations Research*, 14(1), 57-84.

Kaos GL Dergisi (2023) "LGBTİ+'lara Dijital Şiddet Araştırması Bir Anda", *Kaos GL Dergisi*, 193, 22-27.

Karaaslan Şanlı, H. ve E. Bozkurt (2022) "Aktivizm ve Halkla İlişkiler Üzerine Çarpışan Paradigmalar: Anti-Aktivist Söylemden Aktivist Halkla İlişkilere Uzanan Yolun Haritası", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 63-77.

Karaaslan Şanlı, H ve E. Bozkurt (2023) "Teoride ve Uygulamada Aktivist Halkla İlişkiler: Toplum ve Toplumsal Değişim İçin İletişim", *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi*, 10(1), 135-162.

Karataş, Z. (2015) "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.

Karataş, E (2024). LGBTİ+ Odaklı Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Nicel Bir Araştırma. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(38), 459-472.

Kasap, F. (2022) "Örgüt İçi Geri Bildirim Mekanizması: Neden ve Nasıl?", *Kaos GL Dergisi*, 185, 46-50.

Keskin, F. (2021) "Yeni Medya Ortamında Suskunluk Sarmalı", H. Hülür ve C. Yaşın (Der.), *Yeni Medya, Toplum ve İletişim Biliminin Dönüşümü* içinde, Ankara: Siyasal Kitabevi, 465-477.

Kılıç, O. (2023) "Every Parade of Ours is A Pride Parade: Exploring LGBTİ+ Digital Activism in Turkey", *Sexualites*, 26(7), 731-747.

Köylü, M. (2022) "Neden Değişim Teorisi?", *Kaos GL Dergisi*, 185, 32-33.

Limantė, A. ve A. Tereškinas (2022) "Definition of Vulnerable Groups", A. Limante ve D. Pūraite Andrikiene (Der.), *Legal Protection of Vulnerable Groups in Lithuania, Latvia, Estonia and Poland: Trends and Perspectives* içinde, Cham: Springer International Publishing, 3-27.

Molu, B. (2021) "İHAM'ın Türkiye'deki LGBTİ+'lara Dönük Ayrımcılık Nedeniyle Yapılan Başvurularda Verdiği Kabul Edilemezlik Kararları Üzerine Bir Değerlendirme", *Kaos GL Dergisi*, 180, 52-56.

Mouffe, C. (2019) *Sol Popülizm*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Mules, P. (2019) "Changing Representations of Activist and Activism in Public Relations Textbooks", *Journal of Communication Management*, 23(1), 18-30.

Özçetin, B. (2021) "Giriş: Medyatikleşme ve Gösteri Çağında Siyasal İletişim: Yeni Mecralar, Yeni Aktörler, Yeni Kurallar", Ç. Yasemin Ünlü ve İ. Özdemir (Der.), *Siyasal İletişim Politik Olanı Düşünmek ve Araştırmak* içinde, Ankara: Siyasal Kitabevi, 9-29.

Özdemir, M. (2010) "Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 323-343.

Pal, M. ve M. J. Dutta (2009) "Küresel Bağlamda Halkla İlişkiler: Teorik Bir Mercek Olarak Eleştirel Modernizmin Uygunluğu", F. Keskin ve B. P. Özdemir (Der.), *Halkla İlişkiler Üzerine Disiplinlerarası Bir Alanın Yönelimleri* içinde, Ankara: Dipnot Yayınları, 167-197.

Sommerfeldt, E. J. ve M. L. Kent ve M. Taylor (2012) "Activist Practitioner Perspectives of Website Public Relations: Why aren't Activist Websites Fulfilling The Dialogic Promise?", *Public Relations Review*, 38, 303-312.

Şen, A. F. ve H. Kök (2017) "Sosyal Medya ve Feminist Aktivizm: Türkiye'deki Feminist Grupların Aktivizm Biçimleri", *Atatürk İletişim Dergisi*, 13, 73-86.

Tar, Y. (2023) "Görünürlük Ovasının Sınırlarında", *Kaos GL Dergisi*, 193, 34-37.

Taylor, M. ve M. L. Kent ve W. J. White (2001) "How Activist Organization are Using The Internet to Build Relationships", *Public Relations Review*, 27, 263-284.

Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2018) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz Sert, N. (2014) "Yeni Medyada Aktivist Hareketler Örnek İnceleme: Türkiye'de LGBTT Aktivizmi", İ. Sayımer (Der.), *Yeni Medya Araştırmaları* içinde, İstanbul: LiteraTürk Yayınları, 283-336.

Wakefield, R. I. (2009) "Uluslararası Halkla İlişkiler Teorisi, İnternet ve Aktivizm: Kişisel Bir Düşünce", F. Keskin ve B. P. Özdemir (Der.), *Halkla İlişkiler Üzerine Disiplinlerarası Bir Alanın Yönelimleri* içinde, Ankara: Dipnot Yayınları, 89-115.